

בס"ד. ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשי"ז

(הנחה בלתי מוגה)

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצוות הוי' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם¹. וצריך להבין מ"ש אשר תשמעו, דלכאורה, מצד סגנון הענין הול"ל אם תשמעו, כמ"ש בצד ההפכי אם לא תשמעו, ולמה נאמר אשר תשמעו. גם צריך להבין מ"ש אנכי נותן לפניכם, מהו"ע אנכי ולפניכם. וגם צריך להבין מ"ש תשמעו, דלכאורה, כיון שכתוב זה מדבר בענין המצוות (כסיום הכתוב: אל מצוות ה"א אשר אנכי מצוה אתכם), ועיקר ענין המצוות הוא הקיום והעשי², א"כ הול"ל אשר תעשו, ומהו אומרו אשר תשמעו. ולכאורה אפשר לבאר זה ע"פ מ"ש במדרש³ עה"פ⁴ שמעו דבר הוי' בית יעקב, משל למלך שהי' לו ב' כוסות כו', כך אמר הקב"ה שתי כוסות מזגתם לפני בסיני, נעשה ונשמע, שברתם נעשה, הזהרו בנשמע, הה"ד שמעו דבר הוי' בית יעקב. ועפ"ז אפשר לפרש מש"נ כאן אשר תשמעו, דכיון שכוס של נעשה נשתבר, הרי עיקר העבודה שתובעים עכשיו היא להזהר בכוס של נשמע, שזהו אומרו אשר תשמעו. אמנם, דברי המדרש גופא צריכים ביאור, שהרי אי אפשר לומר שעכשיו לא תובעים את ענין העשי⁵, וכל ענין התומ"צ עכשיו הוא רק בענין השמיעה בלבד, כי באמת הנה כל ענין הלימוד והשמיעה הוא רק בשביל העשי⁶, שהעשי הוא העיקר⁷, וכמארז"ל⁸ הלומד שלא לעשות נוח לו שתתהפך שלייתו על פניו, לפי שכל ענין השמיעה הוא רק בשביל העשי⁹, וא"כ איך אפשר לומר דמעכשיו תובעים מלמעלה רק ענין השמיעה בלבד, אשר תשמעו.

ב) והנה בענין חילוקי המדריגות דשמיעה ועשי¹⁰, איתא בזהר¹¹, שמיעה בהאי אתר תלי¹² עשי¹³ לעילא. ופירש המק"מ והרמ"ז שמיעה בהאי אתר תלי¹⁴, בבחי' מלכות, עשי¹⁵ לעילא, בחי' בינה. וצריך להבין¹⁶,

(3) שמו"ר פכ"ז, ט.

(4) ירמ' ב, ד.

(5) ראה אבות פ"א מ"ז.

(6) ירושלמי ברכות פ"א ה"ב.

(7) ח"ג קח, ב.

(8) מק"מ שם.

(1) ריש פרשתנו (ראה יא, כו"ז).

(2) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה ראה

תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שצו ואילך). וראה

אוה"ת פרשתנו ע' תרסח ואילך. וראה גם

ד"ה לך אמר לבי דש"פ נצו"י שהוא המשך

למאמר זה (לקמן ע' 253 ואילך).

והלא בכ"מ מבואר היפך הנ"ל, דענין השמיעה הוא בבינה, כידוע⁹ שחכמה ובינה הם בחי' ראי' ושמיעה, ולכן און בגימטריא ס"ג ע"ה¹⁰, ובענין עשי' מבואר בכ"מ שהוא במלכות, ולכן נקראת מלכות דאצילות בשם עשי' שבאצילות, וא"כ, הרי זה היפך המבואר כאן ששמיעה במלכות ועשי' בבינה. והנה, מ"ש בזהר ששמיעה בהאי אתר תליא היינו במלכות, אפשר לבאר שאין זה סותר למ"ש בכ"מ ששמיעה הוא בבינה, לפי שזה תלוי בחילוקי המדריגות שבהם מדברים. כאשר מדברים בענין חו"ב, אזי ראי' היא בחכמה ושמיעה בבינה, וכשמדברים בענין זו"ן, אזי ראי' היא בבחי' ז"א ושמיעה בבחי' מלכות. והיינו שלגבי החכמה הנה שמיעה היא בבינה, ולגבי ז"א שמיעה היא במלכות. וכפי שמצינו דוגמא לדבר בענין זה וכה, דלפעמים מבואר שבחי' זה היא בחכמה ובחי' כה בבינה, דהנה ארו"ל¹¹ כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה, ומבואר בזה¹², שנבואת משה (זה) היא בחכמה, ונבואת שאר הנביאים (כה) היא בבינה, כידוע¹³ דשרש ומקור הנבואה היא מהבינה. ולפעמים מבואר שבחי' זה היא בז"א, כמ"ש¹⁴ זה אלי, ובחי' כה היא במלכות, כדמותינו¹⁵. והיינו, שבענין חו"ב הנה חכמה היא בחי' זה ובינה בחי' כה, ובענין זו"ן הנה ז"א הוא בחי' זה ומלכות בחי' כה. ומובן, דהגם שבחי' כה דבינה היא למעלה מבחי' זה דז"א, מ"מ נקראת הבינה כה, לפי שלגבי בחי' זה דחכמה הנה הבינה היא בחי' כה. ועד"ז יובן גם בענין ראי' ושמיעה, דבענין חו"ב הנה חכמה היא בחי' ראי' ובינה היא בחי' שמיעה, והיינו שבמדריגה שהחכמה תופסת בבחי' ראי', ראיית המהות, הנה באותה המדריגה תופסת בינה בבחי' שמיעה, ידיעת המציאות. אמנם מה שהז"א הוא בחי' ראי', אף שבחי' ז"א הוא בודאי למטה מבחי' בינה, הרי זה לפי שהראי' היא במדריגה אחרת לגמרי. והיינו, דזה שבינה היא בחי' שמיעה הרי זה לגבי המדריגה שהחכמה תופסת בבחי' ראיית המהות, שבמדריגה זו תופסת הבינה בבחי' שמיעה וידיעת המציאות. אמנם מה שז"א היא בחי' ראי', הרי זה במדריגה אחרת, שבבחי' ז"א היא נתפסת בבחי' ראיית המהות, ובבחי' מלכות היא באה רק בבחי' שמיעה וידיעת המציאות. ועפ"ז יתפרש מאמר הזהר ששמיעה היא במלכות, שאין זה סותר כלל למ"ש במ"א ששמיעה היא

(12) ראה אוה"ת מטות ע' א'רפג ואילך.

(13) ראה תקו"ז תכ"א (מט, א).

(14) בשלח טו, ב.

(15) בראשית א, כו.

(9) תו"א משפטים עה, א. ובכ"מ.

(10) = עם ה'. — ראה עץ חיים שער ד

(שער אח"פ) פ"ג-ה.

(11) ראה ספרי ופרש"י ר"פ מטות.

בבינה. אמנם, מה שמסיים בזהר ועשי' לעילא, היינו שבענין שמיעה ועשי' גופא הנה העשי' היא למעלה מהשמיעה, אינו מובן לכאורה, שהרי זה היפך המבואר בכ"מ ששמיעה היא בבינה ועשי' במלכות, היינו ששמיעה היא למעלה מבחי' עשי'. וצריך להבין מ"ש בזהר שמיעה בהאי אתר תליא ועשי' לעילא, שמזה משמע שיש מדריגה בעשי' שהיא למעלה מבחי' שמיעה.

ג) **ויובן** כל זה ע"פ מה שמצינו במ"ת בענין הקדמת נעשה ונשמע¹⁶, ובכללות יש בזה ג' בחי' בעבודה, נשמע, נעשה, והקדמת נעשה לנשמע. והענין בזה, דהנה, נשמע הו"ע קבלת עול, שזהו היסוד ללימוד התורה וקיום המצוות, והיינו, שלימוד התורה וקיום המצוות אינו מצד הטעם ודעת שמבין ומשיג שכן צריך להיות, אלא עבודתו היא בקבלת עול. וכמו עבודת העבד לאדונו, שאין זה מצד הטעם ודעת, שלעבד אינו נוגע כלל אם הוא מבין את הענין אם לאו, אלא הוא מקבל עליו עולו של האדון שכל מה ששומע מהאדון צריך לקיים מבלי התחשב כלל עם הבנתו והשגתו. וזהו"ע נשמע, שהוא הביטול דקבלת עול, שאינו נוגע לו כלל אם יש לו הבנה בהענין אם לאו, להיותו בהתנועה דקבלת עול, נשמע, ששומע (ער הערט זיך צו) לכל דברי האדון ומקיימם. והנה, הביטול דקבלת עול הוא יסוד העבודה בלימוד התורה וקיום המצוות, כי, כאשר עבודתו היא ע"פ טעם ודעת, אזי אין קיום לעבודה, שהרי אפשר שמצד השגתו יטעה עד שיעשה היפך רצון העליון בחשבו שכן צריך להיות. וכמו שמצינו גבי שאול שעבודתו היתה ע"פ טעם ודעת (שאול מרחובות הנהר¹⁷, שהו"ע הבינה), הנה מצד השגתו נכשל כו', דכיון שידע והשיג את גודל מעלת ענין הקרבנות, דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס¹⁸, חשב שכאשר הקרבנות יהיו מעמלק, מעומק תחת, אזי תהי' העלי' למעלה יותר. וזהו שאמר הקימותי את דבר הוי"ו¹⁹, דפירוש הקימותי הוא ע"ד מ"ש²⁰ ותקם את דברך כי צדיק אתה, היינו, שבבחי' דבר הוי"ו שהו"ע ספירת המלכות, צריך לפעול קימה ועלי', וזהו שאמר הקימותי את דבר הוי", לפי שחשב שע"י בירור הניצוצות דעומק תחת תהי' הקימה ועלי' בבחי' עומק רום.

18) ראה זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב. —

ראה גם סד"ה והקירתם (לעיל ע' 193).

19) שמואל-א טו, יג.

20) נחמ" ט, ח.

16) משפטים כד, ז. שבת פח, א.

17) לשון הכתוב — וישלח לו, לו. עץ

חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ד.

והרי האמת היא כפי שאמר לו שמואל שענין זה הי' היפך רצון העליון. וכל זה הוא לפי שעבודתו היתה מצד הטעם ודעת, ולא מצד הביטול דקבלת עול, ועל זה שאמר לו שמואל הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים²¹, שעיקר כל יסוד העבודה הוא הביטול דקבלת עול, לפי שמצד הביטול לא שייך שום טעות כלל, ואז עבודתו היא בשלימות. ובענין זה היא מעלת ישראל דכתיב בהו"ב²² כי לי בני ישראל עבדים, שעבודתם הוא בדרך עבודת עבד וקבלת עול, והיינו, שבעת קבלת התורה שאמרו נשמע, קבלו עליהם לקיים את כל המצוות בדרך עבודת עבד, ועז"נ כי לי בני ישראל עבדים, לי דייקא, כמארז"ל²³ כל מקום שנאמר לי אין לו הפסק, והיינו לפי שמצד ההשגה שייך שיטעה כנ"ל, אמנם מצד הביטול דקב"ע, אזי העבודה היא בקיום, שאין שייך בזה שום הפסק ושינוי כלל.

ויש עוד מעלה בעבודה שמצד קב"ע על העבודה שמצד ההשגה, דגם כאשר לא יטעה בהשגתו ויקיים כל הענינים בכל הפרטים כפי רצון העליון, מ"מ, כאשר חסר אצלו הביטול דקב"ע, אזי חסר כל תכלית ענין העבודה דקיום המצוות. דהנה, תכלית ענין העבודה מבואר בזהר²⁴ שע"י העבודה אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין. וידוע דמ"ש בכולהו עלמין הכוונה היא על אור הסוכ"ע שהוא בכולהו עלמין בשוה²⁵, היינו המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות. ובכדי שתהי' המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות, צריכה להיות העבודה לפי אופן ההמשכה, היינו, שגם העבודה צריכה להיות למעלה מההשתלשלות שבנפש האדם. דהנה, יש בחי' השתלשלות שבנפש, וכמו השכל ומדות שהם בדרך השתלשלות עילה ועלול, דכמו שבענין עו"ע הסדר הוא שבתחלה כלול העלול בעילתו, ואח"כ מתגלה למציאות בפ"ע, כמו"כ הוא גם בשכל ומדות, שהמדות כלולות תחלה בהשכל, והו"ע המדות שבשכל, ואח"כ מתגלים למציאות מדות, והיינו לפי שהשכל ומדות הם בדרך השתלשלות עו"ע. וכן הוא גם כאשר השכל מתגלה ע"י המדות ונמשך למטה יותר, במחשבה דיבור ומעשה, הנה גם המחשבה דיבור

גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א).
וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת
סה, ג.

25) ד"ה באתי לגני היש"ת פ"א (סה"מ
היש"ת ע' 111).

21) שמואל-א שם, כב.

22) בהר כה, נה.

23) ראה ויק"ר פ"ב, ב.

24) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי

מציין לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציין

ומעשה הם בדרך השתלשלות עו"ע מהמדות והשכל, והיינו, דעם היות שהמחשבה דיבור ומעשה עצמם הם נפרדים מהמדות והשכל, מ"מ, כח המחשבה וכח הדיבור עד גם כח המעשה הם בדרך השתלשלות עו"ע, שהם בערך לגבי המדות וגם לגבי השכל. ולכן, ע"י העבודה שמהשכל ולמטה שהם בדרך השתלשלות, נמשך האור דהשתלשלות, דהיינו אור הממכ"ע, שיש בו התחלקות בין עולם לעולם, ואינו מאיר בכל העולמות בשוה. ובכדי שתהי' המשכת אור הסוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות שהוא בכולהו עלמין בשוה, צריכה להיות גם העבודה בנפש באופן שלמעלה מטו"ד או עכ"פ שלא ע"פ טו"ד, דהיינו או שתהי' עבודתו מצד הרעו"ד שלמעלה מטו"ד, או עכ"פ מצד הביטול דקב"ע שלא ע"פ טו"ד, שאז עבודתו בנפש היא בבחי' שאין בה התחלקות, ועי"ז נעשית גם ההמשכה לפי אופן העבודה, שנמשך אור הסוכ"ע שהוא בכולהו עלמין בשוה.

ד) אמנם בהביטול דקב"ע גופא יש כמה מדריגות. דהנה, משנת"ל בענין הביטול שבבחי' נשמע, הרי ביטול זה הוא לרצון העליון כפי שבא בגילוי, שהרי הענין דנשמע (צוהערן זיך) שייך לומר רק כאשר ישנו כבר איזה מציאות של דבר הנשמע, שזהו רצון הגלוי. אמנם ידוע שהרצון הוא רק חיצוניות בלבד, וישנו פנימיותו של הרצון, והוא התענוג, שהוא פנימיותו וטעמו של הרצון. והיינו, דעם היות שהרצון דמצוות הוא רצון שלמעלה מהטעם, הרי זה למעלה מטעם שכלי דוקא, אבל מ"מ ישנו טעם כמוס להרצון, דהיינו התענוג שבו, ובלשון הזהרה²⁶ נקרא מוחא עילאה סתימאה דעתיקא. ובוזה היא מעלת הביטול דנעשה על הביטול דנשמע, שהביטול דנשמע הוא הביטול להרצון כפי שבא בגילוי, והביטול דנעשה הוא הביטול לבעל הרצון עצמו, והיינו, שהוא מסור ונתון בכל עצמותו ומהותו לבעל הרצון עצמו, ובמילא מוכן הוא שכאשר יהי' איזה רצון אזי יקיים הכל. והנה, ע"י הביטול דנעשה שהוא הביטול לבעל הרצון, עושין רצונו של מקום²⁷, היינו שפועלים ועושים שיהי' הרצון, שהרי עצמותו ומהותו ית' הוא למעלה מהרצון, וכל ענין הרצון הוא ירידה והמשכה, והיינו, שגם הרצון דמצוות הוא רק המשכה ממנו ית', לפי שעצמותו ומהותו הוא למעלה גם מהרצון דמצוות, וכמ"ש²⁸ כי כל מצותיך צדק, וכמאמר רז"ל²⁹ רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות,

28) תהלים קיט, קעב.

29) משנה מכות ספ"ג.

26) ח"ג רפח, סע"ב (אד"ז).

27) ברכות לה, ב.

היינו שעצמותו ית' הוא למעלה מהרצון דמצוות, והרצון דמצוות הוא רק צדקה שעושה הקב"ה בישראל להשפיל את עצמו בהרצון דמצוות, הנה בכדי לפעול את הרצון הרי זה ע"י הביטול דנעשה, שהוא הביטול שבפנימיות הנפש לבעל הרצון, והוא הביטול דבכל מאדך³⁰, שזהו הביטול שמצד יחידה שבנפש הקשורה עם בחי' יחיד³¹, שע"ז עושין רצונו של מקום. וזהו שאמרו רז"ל³² שפרשה ראשונה דק"ש היא בזמן שעושין רצונו של מקום, ופרשה שני' דק"ש היא בזמן שאין עושין רצונו של מקום, דאף שגם בפרשה שני' כתיב³³ והי' אם שמוע תשמעו, וכמבואר במ"א³⁴ שהפירוש דשמיעה אינו רק ענין ההבנה והשגה, אלא בענין השמיעה נכלל ג"כ הביטול דקב"ע (ועד גם בחי' רעו"ד שלמעלה מטו"ד), מ"מ, כיון שחסר הביטול דבכל מאדך, שהוא הביטול שמצד עצם הנשמה לבעל הרצון, הרי זה בבחי' אין עושין רצונו של מקום, ורק בפרשה ראשונה שבה נאמר בכל מאדך, הנה ע"י הביטול לבעל הרצון ממשיכים ועושין רצונו של מקום.

ה) **והנה** החילוק בין ב' הבחי' דנשמע ונעשה הוא ע"ד המבואר בענין ב' הבחי' דיראה. דהנה כתיב³⁵ ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את הוי' אלקיך, ואיתא בגמרא³⁶ שיראה מילתא זוטרתא היא, היינו דיראה היא התחלת העבודה. וכתיב³⁷ ויצונו הוי' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את הוי', שמזה משמע שיראה היא תכלית העבודה, דכל ענין החוקים הוא בשביל לבוא ליראה. ומבואר בזה³⁸ דמ"ש כי אם ליראה, שיראה מילתא זוטרתא היא, קאי על בחי' יראה תתאה, שהיא התחלת העבודה, ומ"ש ויצונו גוי' ליראה, קאי על יראה עילאה, שהיא תכלית העבודה. וזהו ג"כ מ"ש³⁹ אם אין יראה אין חכמה, אם אין חכמה אין יראה, דחכמה קאי על חכמה האמיתית שהיא חכמת התורה, ועל זה אמרו אם אין יראה אין חכמה, דקאי על בחי' יראה תתאה שהיא התחלת העבודה, היינו, שדוקא ע"י יראה תתאה באים להחכמה שהו"ע התומ"צ, ומ"ש אם אין חכמה אין יראה, קאי על בחי' יראה עילאה, שהיא תכלית העבודה. והנה, ב' בחי' דנשמע ונעשה

34) ראה סה"מ תרכ"ט ע' שו. ועוד.

35) עקב י, יב.

36) ברכות לג, ב. מגילה כה, א.

37) ואתחנן ו, כד.

38) ראה תניא ספכ"ג. ועוד.

39) אבות פ"ג מ"ז. — ראה תניא שם.

30) ואתחנן ו, ה.

31) ראה לקו"ת פרשתנו כה, א. ועוד.

32) ברכות שם ובחדא"ג מהרש"א שם.

אור תורה להרב המגיד נג, ד. לקו"ת שלח

מב, ג. ובכ"מ.

33) עקב יא, יג.

הנ"ל, הם בכללות ב' הבחי' דיראה תתאה ויראה עילאה. והיינו, שנשמע שהוא יסוד והתחלת העבודה כנ"ל הוא בחי' יראה תתאה, ואח"כ מתעלה בעבודתו עד שבא לבחי' הביטול דנעשה שהוא בחי' יראה עילאה.

(ו) **והנה** אמרו רז"ל⁴⁰ משל למלך שבא למדינה ואמרו לו אנשי המדינה גזור עלינו גזירות, אמר להם המלך בתחלה קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי. וב' הענינים דקבלת המלכות וקבלת הגזירות הם ב' הענינים דנעשה ונשמע. והיינו, שנעשה הו"ע קבלת המלכות, וכנ"ל שהביטול דנעשה הוא הביטול לבעל הרצון שעיי"ז עושין רצונו של מקום, שהו"ע המשכת הרצון למלוכה. וזהו בתחלה קבלו מלכותי, שהרי לא שייך ענין קבלת הגזירות, שהוא הביטול להרצון, כי אם כאשר עושין תחלה את הרצון ע"י הביטול דנעשה שעיי"ז עושין רצונו של מקום. וזהו ג"כ כללות ענין העבודה דר"ה, כמארז"ל⁴¹ אמרו לפני בר"ה כו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, היינו, שצריך להמשיך רצון למלוכה, דכיון שבר"ה נעשה עליית וסילוק המלכות שמתעלית למקורה ושרשה עד לבחי' העצמות, לכן צריכה להיות העבודה דר"ה לפעול המשכת רצון עצמי למלוכה, שהו"ע בנין המלכות, והוא ע"י הביטול דנעשה שהוא הביטול לבעל הרצון. אמנם, בכדי שיגיע בעבודתו להביטול לבעל הרצון, צ"ל תחלה העבודה דיראה תתאה, ואח"כ מתעלה בעבודתו עד שבא לבחי' יראה עילאה (כנ"ל). וזהו שהעבודה דר"ה היא לאחרי הקדמת העבודה דנשמע במשך כל השנה, ובפרט בחודש אלול, שעז"נ⁴² לך אמר לבי בקשו פני, ועיי"ז מגיעים אח"כ בר"ה להעבודה דנעשה, שעל ידה ממשיכים רצון עצמי למלוכה. וע"פ כהנ"ל יתפרש ג"כ מאמר הזהר שמיעה בהאי אתר תלי' עשי' לעילא, שהו"ע מעלת העבודה דנעשה על העבודה דנשמע.

(ז) **וזהו** ראה אנכי גו' אשר תשמעו, דעיקר העבודה שתובעים עכשיו היא העבודה דנשמע, שהו"ע הביטול להרצון, וכדברי המדרש במשל ב' הכוסות דנעשה ונשמע, שברתם נעשה הזהרו בנשמע, והיינו, שחטא העגל שהו"ע כללי, נגע (עס האט אָנגערירט) בבחי' בעל הרצון, ולכן עכשיו אין תובעים כי אם העבודה דתשמעו, הזהרו בנשמע עכ"פ. אמנם, כיון שתכלית הכוונה היא שיהי' גם הביטול דנעשה, שהרי הביטול דנשמע ויראה תתאה הוא רק התחלת העבודה, אבל תכלית

(42) תהלים כז, ח.

(40) מכילתא יתרו כ, ג (בשינוי לשון).

(41) ר"ה טז, א. לד, ב.

העבודה היא לבוא להביטול דנעשה ויראה עילאה, הנה עז"נ את הברכה אשר תשמעו, שהו"ע הברכה ונתינת כח בעבודה דתשמעו שממנה יגיע גם לבחי' נעשה. וזהו מ"ש ראה אנכי נותן לפניכם, לפניכם היינו פנימיות הנפש⁴³, שהיא בחי' יחידה שבנפש הקשורה עם בחי' יחיד, שהוא בחי' אנכי, שמצד בחי' זו באה העבודה דנעשה שהיא תכלית העבודה. אך בכדי להגיע לזה צ"ל העבודה דתשמעו, שזהו שהתחלת העבודה היא בבחי' נשמע, אלא שיש ברכה ונתינת כח שמזה יוכל להגיע לעבודה דבחי' נעשה. ועל ברכה זו נאמר אשר תשמעו, שלא נאמר אם תשמעו אלא אשר תשמעו, אשר לשון ודאי, היינו, שברכה זו שתהי' העבודה דתשמעו ושמבחי' תשמעו יגיע גם לבחי' נעשה, הוא דבר ודאי, שאין בזה ספק כלל. והענין בזה, דהנה ידוע בענין ההפרש שבין ברכה לתפלה⁴⁴, שברכה היא המשכה מהשרש ומקור בלבד, וכמ"ש⁴⁵ איש אשר כברכתו ברך אותם, ותפלה היא המשכת רצון חדש שלמעלה מהשתלשלות, יהי רצון, לרפאות החולים ולברך השנים. אמנם, לאידך גיסא, יש מעלה בברכה על תפלה, שברכה היא בדרך ציווי, כמ"ש⁴⁶ יברכך גו', וציווי הו"ע של ודאי, משא"כ תפלה היא בדרך בקשה, ובקשה הו"ע של ספק, שהרי ספק הדבר אם יצליח שימלאו לו את בקשתו. וב' חילוקים אלו תלויים זב"ז, דברכה שהיא המשכה שבהשתלשלות, הו"ע ודאי, ותפלה שהיא המשכה חדשה שלמעלה מהשתלשלות, הו"ע של ספק. ועפ"ז מובן שמ"ש את הברכה אשר תשמעו, היינו, שיש בזה ב' המעלות, דהגם שזוהי המשכה דבחי' נעשה שלמעלה מהשתלשלות, מ"מ, הרי זה בדרך ברכה שהיא באופן ודאי, שזהו אומרו אשר תשמעו, לשון ודאי. וטעם הדבר, דכיון שהמשכה היא מבחי' אנכי, שהוא העצמות, הרי לפניו ית' מעלה ומטה שוין, שלמעלה מהשתלשלות הוא כמו סדר השתלשלות, ולכן גם ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות היא דבר ודאי. וזהו את הברכה אשר תשמעו, שהוא דבר ודאי שתהי' העבודה דבחי' נשמע, ושעי"ז יגיעו בראש השנה לבחי' נעשה, שהי' הביטול לבעל הרצון, ועי"ז פועלים בנין המלכות משרשה העצמי, ותהי' המשכה חדשה ורצון חדש שלמעלה מהשתלשלות, לשנה טובה ומתוקה, בבני חיי ומזוני רויחי.

(45) ויחי מט, כח.

(46) נשא ו, כד.

(43) ראה לקו"ת פרשתנו יח, ד.

(44) לקו"ת שם יט, א. ובכ"מ.